

Ima.

Mellőzve a sok szép költői meghatározást, melyek az imádságról századok folyamán forgalomba kerültek s amelyek mindenike egy-egy nagy igazságot mond, prózai nyelven legtalálóbban azt mondhatnók, hogy az imádságban az embernek az az ősi vágya jut kifejezésre, hogy magának Istennel kapcsolatot teremtsen. S mivel ez a vágy mint veleszületett ősi szent ösztön minden idők emberének a lelkében ott élt, minden idők emberének vallása az imádkozásban nyert kifejezést. Az imádkozás az ember legősibb és legfontosabb vallásos tevékenysége. Lehetetlen nem érezni azt, hogy nem vagyunk önmagunk urai. Sorsunk, életünk egy felettünk álló láthatatlan hatalomtól függ, kit vallásos nyelven Istennek nevezünk. Minél többet gondolkozunk, minél öntudatosabb életet élünk, annál elevenebbé válik bennünk Istentől való függésünk érzete. Az állatok talán azért nem imádkoznak, mert nem gondolkozunk, nem élnek öntudatos életet és hiányzik belőlük Istentől való függésük

érzete. Minél elevenebb Istentől való függésünk érzete, annál erősebb a vágy is szívünkben, hogy hozzá imádkozzunk, magunknak vele kapcsolatot teremtsünk!

Jézus olyan szoros kapcsolatot teremtett magának Istennel, amilyent teremtenie soha senkinek se sikerült. Ő teljes lelki közösségben élt Istenével. Ez a magyarázata személye rendkívüliségének, mellyel embertársaira hatott. Azt a csodálatos szellemi erőt, mellyel történelmünknek új irányt adott, egész világunkat átformálta és életünket ma is irányítani tudja, az imádság szent áhívatában Istentől vette. Minél nehezebb feladatok elé állította az élet, annál gyakrabban vonult vissza esendes magányába, hogy az imádkozás áhívatában Istennel való lelki közösségének tudatát megerősítse és ebből a boldog tudatból új erőt merítsen. Az imádság áhívatatos óráin egészen átszellemült. Új lelki erővel való megelítetés áldott órája volt számára minden imádság.

A tanítványok is rendszeresen imádkoztak még azelőtt is, mielőtt Jézushoz csatlakoztak volna. Az imaórákra a zsinagógákba rendszeren eljártak és pontosan előírt imaformákban tárták kéréseiket Isten elé. Ezek az imád-

ságok azonban nem olyanok voltak, mint Jézus imái. Jézuson minden egyes imádság után az átszellemültségnek olyan rendkívüli jelei mutatkoztak, amilyenek rajtuk sohase jelentkeztek. Jézus minden egyes alkalommal, amikor imádkozott, rendkívüli lelki erők birtokába jutott. Mivel a tanítványok is érezték a lelkierő szükségét, hogy az élet feladataival sikeresen tudjanak megbirkózni, egy alkalommal arra kérték Mesterüket, hogy tanítsa meg őket is imádkozni.

Ekkor hangzott el először a „Mi Atyánk...” a világon a legszebb imádság, melyet valaha ember mondott. Ki gondolta volna akkor, hogy ez az egyszerű szép ima később hétszázmillió ember közös kincse lesz, hogy az emberek kétezer esztendő múltán is bölcső és koporsó mellett mindennap elmondják, hogy királyok és koldusok ajkukon ezzel az imádsággal közelednek teremtő Istenünk felé? Nem valószínű, hogy maga Jézus is gondolt volna erre. Lehet, hogy csak egy mintát akart adni tanítványainak, hogy aztán majd ők is aszerint mondják el szívük imáját. A minta-ima azonban olyan szép és magasztos volt, hogy a tanítványok szószerint megtanulták, utódaikra is drága örökségként hagyták.

Mindenik keresztény egyház liturgiájába iktatta. Ez az első imádság, melyre gyermekeinket ma is megtanítjuk. Az egyes hittételek felett a keresztények között századokon át nagy és heves viták folytak. Vallásháborúkról tud a történelem. Efelett a szép imádság felett azonban a keresztény hívek között nézeteltérés sohasem támadt. Ezt minden nap szószerint elmondták még akkor is, amikor egymás ellen különben elkeseredett harcokat vívtak. Ha vannak ma emberek, akik nem akarják Istenre bízni, hogy Ő, aki a szívekben és a vesékben is olvas, döntse el, ki közöttünk igaz keresztény és ki nem, legtalálhatóbb emberi meghatározás az lenne, ha ezt mondanók: igaz keresztény az, aki a „Mi Atyánk“-ot mindennap hittal elmondja és annak követelménye szerint éli életét.

Az imádságban az ember Istennel akar magának kapcsolatot teremteni, mert érzi, hogy sorsa, élete Istentől függ. Természetes, hogy ezt minden ember a maga módja és műveltsége szerint teszi. Az egyik hosszú, előírt könyörgési formák elismételgetésével, a másik a magábaszállás csendes áhívatával, a harmadik bizonyos jelek alkalmazásával vagy bizonyos szertartások gyakorlásával igyekszik Is-

tent megközelíteni; sőt ez volt a célja azoknak a táncoknak is, melyeket egyik-másik primitív nép vallásos szokása előírt. Nem a külső forma, nem a módszer a fontos, hanem a lélek vágya Isten után. Igaz imádság volt mindenik, ha az Istennel való kapcsolat őszinte vágyából fakadt.

Az imádkozás módja természetesen mindig aszerint változott, hogy az illető embereknek milyen fogalmuk volt arról a Valakiről, akitől hitük szerint sorsuk függött és akit Istennek neveztek. Volt idő, amikor az emberek a napot, a holdat, vagy a csillagokat imádták, mert azt hitték, hogy életük ezektől az égitektől függ. Hasonló érzésektől vezettetve mások szent állatokhoz, kiváló emberekhez, vagy az elhaltak szelleméhez imádkoztak. Az úgynevezett fétisimádók egy-egy különös alakú tárgyat, fatuskót, kődarabot vagy hasonló dolgot imádtak, mert azt hitték, hogy ezekben lakik elrejtőzve az a szellem, kitől sorsuk függ. Minden egyes esetben azzal a sorsuk felett uralkodó Valakivel igyekeztek jóviszonyba kerülni, akit vallásos nyelven Istennek nevezünk. A lényeg ugyanaz, csak a forma változik és az, amit az emberek Istentől kérnek. A hadbavonuló arra kérte az Istent, hogy adjon

neki győzelmet ellenségei felett, a publikánus pedig így könyörgött: „Isten, légy irgalmas nekem, bűnösnek!” A „vallásos” bandita az eset előtt még ma is oltár elé lép és Isten segítségét kéri. A zsoltáríró azonban már évezredekkel ezelőtt így könyörgött: „Teremts bennem tiszta szívet oh Uram!...” Az ó-testamentum embere Isten átkát kérte ellenségeire, Jézus pedig ellenségeiért is imádkozott: „Atyám bocsátsd meg nekik; mert nem tudják mit cselekszenek.” Egy ember, vagy egy egész korszak szellemi és erkölcsi műveltségére semmi se jellemzőbb, mint az, hogy miként imádkozik és mit kér imádságában Istentől.

Úgy látszik, mintha az imádság szent ösztöne az utóbbi időkben az emberekben meggyöngült volna. Oka lehet ennek részben az is, hogy életmódunk a multhoz képest lényegesen változott: gyorsabb ütemű, zaklatottabb, sőt idegörlőbb, mint apáink életmódja volt. Különösen a nagy városok embere a rohanó élet árjában alig talál egy-egy csendes órát, amikor magába szállhat és teremtő Istenével találkozni tud. Igazat kell adnunk Rabindranath Tagorenak, a hinduk filozófus költőjének, hogy a nyugati civilizáció nagy veszedelem az, hogy az emberek nem foglalkoznak ele-

get saját lelkükkel, nincs elég idejük befelé nézni és önmagukban Istennel találkozni.

Vannak, akik úgy okoskodnak, hogy ennek a világnak a folyását s benne a mi életünk menetét örökérvényű természeti törvények szabályozzák. Fölösleges tehát minden imádság. Isten a természet örökérvényű törvényeit soha senki kedvéért meg nem változtatja. Ne felejtsük, hogy az imádság nem arra való, hogy a természet Isten adta törvényeit vele a magunk érdekében önző módon megváltoztatni próbáljuk, hanem éppen arra, hogy Isten akaratát megismerjük és azt magunkévá tegyük. Bármilyen történjék is, az imádság ösztöne sohasem fog kiveszni az emberekből. Isten eredetileg minden szívet imádságra hangolt. Egyik-másik ember esetében azonban valami külső hatás, valami rendkívüli eset kell ahhoz, hogy a hűrt megrezdítse. Csapások jönnek, melyek imára nyitják az addig néma ajkakat. Az embereket életösztönük a megpróbáltatásuk idején Isten elé viszi és kétségbeesetten kezdenek el imádkozni ahhoz az Istenhez, akit addig elfelejtettek, vagy megtagadtak.

Szoktunk imádkozni magányosan is és a gyülekezetben embertársainkkal közösen is. Vannak úgynevezett modern emberek, akik

azt tartják, hogy a gyülekezeti imára a templomban nincsen semmi szükség. A templomból azzal a megokolással szoktak távol maradni, hogy ők odahaza is tudnak imádkozni, még jobban, mint a templomban, sőt a természet ölében érzik magukat legközelebb Istenhez. A templomból való elmaradásuk miatt általában azok szoktak így mentegőzni, akik odahaza se imádkoznak rendszeresen.

Bizonyos, hogy a gyülekezetek közös imáiban is csak azok tudnak igazán lelkileg résztvenni, akik otthonukban is mindennap imádkoznak. Sajnos, azonban, azok az imádságok, melyek ma a templomokban elhangzanak, ritkán nevezhetők a hívek közös imáinak. Inkább csak a papok imái ezek, melyeket a hívek figyelmesen, vagy kevésbé figyelmesen végig hallgatnak, mint egy prédikációt, vagy más szónoklatot. Közben sokszor messze elkalandoz gondolatuk, mert nem részesei az imádságnak. A templomi közös imákban a hívek közös áhítata, Isten után való sóvárgása kell, hogy kifejezésre jusson. Benne nemcsak a pap imádkozik egyedül, vele kell imádkozzék az egész gyülekezet és azzal, amit mond, a gyülekezet érzelmeit kell, hogy megszólaltassa. Ezt természetesen csak az a pap tudja meg-

tenni, aki híveivel teljes sorsközösségben él: ismeri örömeiket, bánatukat, vágyaikat, álmait, egész lelkivilágukat. Gyakran hallunk elismerő szavakat: a pap szép imát mondott. Sokkal jobb volna, ha az illető ehelyett így dícsérhetné a papot: Istenhez emelt. A gyülekezeti közös imák a templomban különben már csak azért is nélkülözhetetlenek, mert ezekben jut kifejezésre a keresztény vallás legszebb és legnagyobb igazsága: a testvériség.

Hogy a templomi közös imádság valójában nem az, aminek lennie kellene, oka az, hogy a hívek legtöbbször lelkileg készületlenül, hétköznapi gondolatokkal lépik át a templom küszöbét és a kellő előkészítést itt se mindig kapják meg. Minden, ami az istentiszteleten az imádság előtt történik, orgonajáték, gyülekezeti ének és ahol gyakorlatban van, az előfobász és a Bibliaolvasás is arravaló, hogy a hívekben ünnepi érzést, imádságos hangulatot ébresszen úgy, hogy egy szívvel mondhasák azt a közös imát, amelyben a pap mindnyájuk szívének érzelmeit szólaltatja meg. Ezen a téren még sok a tennivaló!

A vasárnapi közös imádságokra a legjobb előkészület az, ha otthon is mindennap rendszeresen imádkozunk s lelkünket így állan-

dóan imádságos hangulatban tartjuk. Ha valóban hisszük azt, hogy minden áldás adója Isten, kinek szeretete rajtunk mindennap megújul, iránta való hálánknak is mindennap kifejezést kell adnunk. Aki ezt otthonában nem gyakorolja, a vasárnapi istentiszteletek közös imádságába se tud lelkileg könnyen bekapcsolódni. Az alkalmoszerű imádság, amikor a bajban a megriadt ember ijedtében Istenhez kiált, nem elég.

Kár, hogy a családokban ma már nem tartanak istentiszteleteket. Régen a családfő papja is volt a családnak s a családtagokkal házában rendszeres istentiszteleteket tartott. Még a mi nagyapáink idejében szokás volt, hogy a család tagjai az asztal köré ültek, zsoltárokat énekeltek, imádkoztak s a család feje egy-egy szép szakaszt olvasott fel a Bibliából. Lelki erögyűjtés volt minden ilyen alkalom. Egy néhány percre legalább mindennap találkoztak Istennel s a hétköznapiok küzdelmeihez tőle új erőt és bátorítást vettek. Az asztali áldás sok háznál ma is szokásban van. Legtöbb helyen azonban csak a gyermekek mondják. A felnőttek ritkán kapcsolódnak bele. Az angol-szász családoknál már gyakoribb a szokás, hogy étkezés előtt gyermekek és felnőttek kö-

zösen mondanak asztali áldást. Az étkezés így ünnepesebbé válik. Isten áldásának hálás szívvel való elfogyasztása lesz és nem csupán a testi éhség hétköznapias kielégítése.

Vannak emberek, akik az imádkozással egészen felhagytak, mert csalódtak: Isten nem teljesítette kérésüket. Minek imádkozunk, — gondolják, — ha Isten úgy se hallgatja meg kérésünket? Ezek az emberek az imádság célját és lényegét félreértik. Az imádság nem arravaló, hogy kívánságainkat soroljuk fel benne Isten előtt és őt azok teljesítésére kérjük. A mindent tudó Isten anélkül is tudja, sőt egyedül csak ő tudja, hogy mire van szükségünk, mi válik javunkra. Nem is volna jó, ha Isten minden kérésünket teljesítené, mert tudatlanságunkban sokszor olyan dolgot kérünk tőle, ami nem válna javunkra.

Az imádság arravaló, hogy annak áhíthatában magunknak Istennel, sorsunk, életünk Úrával kapcsolatot teremtsünk, Istennel lelki közösségbe lépünk, tőle új erőt vegyünk, hogy bármi legyen sorsunk az életben, tudjunk megállni és a bajok felett is győzedelmeskedni. Vétkezik az ember, ki Istentől önző vágyai kielégítését kéri s ha kérése nem teljesül, Istent többé nem imádja. Szemérmertlenség azt várni,

hogy Isten az ő szent törvényét, mellyel a világot kormányozza, a mi érdekünkben felfüggesse és értünk csodát tegyen. Az pedig, aki imádkozik ugyan, de a jó cselekedetekkel adós marad, képmutató, álszent. Az, aki csak imádkozik, de vágya teljesedése érdekében maga is a maga részéről mindent meg nem tesz, önmagát ámitja. Álnok ember az, aki Istentől bűnei bocsánatát kéri, de meg nem javul, tovább vétkezik, gyűlölködik és cselekszi a gonoszt. Az ilyen emberek imádsága Istennél meghallgatásra sohase talál. A kenyér is, amelyet Istentől a „Mi Atyánk“-ban naponta kérünk, csak akkor kerül asztalunkra, ha érette becsülettel meg is dolgozunk. Amikor azonban vágyainkat Isten előtt imádságunkban alázatosan kiöntjük és azok teljesülése érdekében mi magunk is minden istenadta erőnket megfeszítjük, az imádság nem lesz hiábavaló. Lehet, hogy nem mindig azt kapjuk, amit várunk. Istennek nemcsak egy áldása van. Nem tudhatjuk, mikor mivel áld. Csak az bizonyos, hogy szeret és mindig azt adja, a mi számunkra a legjobb. Mózes egy életen át azért imádkozott, hogy az ígéret földjére léphessen. Ez nem adatott meg neki. Adott azonban Isten neki lelkierőt, hogy a vezéri pálcát Józsué

kezébe tehesse, ki aztán az ő nagy álmát valóra váltotta: népét az ígéret földjére bevezette. Jézus a Getsemane-kertben a halál előérzetétől meggyötörten így imádkozék: „Atyám, ha lehetséges, muljék el tőlem e pohár.“ A pohár nem mult el. Isten nem úgy akarta. A hit azonban, hogy Isten az ő gyermekeinek csak jót akar, olyan nagy lelki erőt adott Jézusnak, hogy Isten akaratán boldogan megnyugodva mondhatta: ... „mindazonáltal ne úgy legyen, amint én akarom, hanem mint Te“ és a keserű poharat kiitta.

Csak igen tökéletlen formája az imádságnak az, amikor valaki azokat a dolgokat sorolja fel imádságában Isten előtt, amelyeknek önző módon szükségét érzi. Sohase szabad elfelejteni, hogy Isten jobban tudja, sőt egyedül csak Ő tudja, mi válik javunkra. Ezért megtagadja sok-sok kérésünket, mint ahogy az édesapa is megtagadja gyermeke kérését, ha látja, hogy az nem válna javára. Az az imádság azonban, amelyben szebb, tisztább és tökéletesebb élet után való vágyunk jut kifejezésre és amelyben ezen vágyunk teljesülésére Isten segedelmét kérjük, már sokkal emelkedettebb formája a könyörgésnek és méltóbb keresztény emberhez. Az imádság

legtökéletesebb formája és keresztény emberhez is a legméltóbb az, amikor Istennel lelki közösségbe lépünk és tudván azt, hogy ő nekünk mindig csak jót akar, az ő akaratát magunkévá tesszük és boldogan ezt mondjuk: „Legyen meg a Te akaratod.“

Bűn, —

Vannak egyháztanítja, hogy a bűndonsága; az ember szeténél fogva rom. Képtelen még arra badulása érdekében. Nem azért bűnös a kedett valami ross. Ádám bűnös term átkaként kárhozati is, ha maga saját rosszat nem tenne. által szerzett keres még az egynapos mondják, hogy nem az emberi természete

Hogyan egyez igazságos és jó Ist az evangélium tan